

POUŽÍVÁNÍ ZUBNÍCH RTG A POŽADAVKY NA REGISTRACI TÉTO ČINNOSTI

Ing. Eva Jursíková, Ing. Michaela Vostřáková
Státní úřad pro jadernou bezpečnost

Dne 1. 1. 2017 vstoupil v platnost zákon č. 263/2016 Sb., atomový zákon (dále AZ), který nahradil „starý“ zákon č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále SAZ). Tato skutečnost s sebou přinesla poměrně významné změny, které souvisí i s používáním zubních rentgenových zařízení. Prováděcími právními předpisy k novému AZ jsou, kromě jiných, vyhláška č. 422/2016 Sb., o radiační ochraně a zabezpečení radionuklidového zdroje (dále VRO), a vyhláška č. 409/2016 Sb., o činnostech zvláště důležitých z hlediska jaderné bezpečnosti a radiační ochrany, zvláštní odborné způsobilosti a přípravě osoby zajišťující radiační ochranu registranta (dále VZOZ).

NOVÝ POJEM „REGISTRACE“

AZ zavedl nový pojem „REGISTRACE“. Používat zubní rentgenové zařízení (tj. jakékoliv zubní rentgenové zařízení – intraorální, panoramatické, CBCT) po 1. 1. 2017 lze jen, pokud SÚJB provede registraci této činnosti (§ 10 AZ).

V současné době jsou pro používání rentgenových zařízení ve stomatologii následující legislativní požadavky:

1) Osoby, které získaly povolení k používání RTG přístrojů ve stomatologii ještě před 31. 12. 2016:

Podle přechodného ustanovení AZ (§ 229 odst. 5 AZ) se automaticky považují za registry ty osoby, které získaly povolení podle SAZ ještě před 31. 12. 2016, a toto povolení bylo k 1. 1. 2017 platné. V průběhu roku 2017 měl tento registrant povinnost ustanovit osobu zajišťující radiační ochranu registranta (nejpozději k 1. 1. 2018) a o tomto ustanovení musí mít písemný doklad. Tyto registry mají však omezenou platnost do 31. 12. 2021. Je tedy nutné průběžně, nejpozději však 30 pracovních dnů před koncem roku 2021, požádat SÚJB o novou registraci dle bodu 2).

2) Nové registrace:

Osoby, které chtějí používat zubní rentgenová zařízení, musí nejprve požádat SÚJB o registraci činnosti. Žádost o registraci je nutné podat na Registračním formuláři A1 (příloha č. 21 VRO), podání žádosti je zpoplatněno 500 Kč, správní poplatek lze uhradit formou kolkové známky nebo převodem z účtu. SÚJB provede registraci do 30 pracovních dnů. Pokud žádost o registraci neobsahuje náležitosti podle § 17 AZ, je žadatel vyzván k odstranění nedostatků,

pokud žadatel nedostatky neodstraní v požadované lhůtě, SÚJB žádost o registraci zamítne (§ 20 odst. 2, 3, 4 AZ). Formuláře a ostatní informace k registracím naleznete na stránkách SÚJB.

POŽADAVKY NA REGISTRACI

Osoba žádající o registraci musí být svéprávná, bezúhonná, odborně způsobilá. K žádosti o registraci je nutné doložit (§ 17 AZ):

- **Odbornou způsobilost** fyzické osoby pro registrovanou činnost nebo doklad prokazující odbornou způsobilost pro registrovanou činnost alespoň jednoho ze členů statutárního orgánu, je-li žadatelem právnická osoba (**neověřená kopie dokladu o vzdělání**, kdy minimální požadavek je ukončené střední vzdělání s maturitní zkouškou či ukončené střední vzdělání s výučním listem a praxí v délce nejméně 3 roky; splnění podmínky 3 let praxe v oboru se nevyžaduje pro radiační činnosti související při poskytování zdravotní péče zubními lékaři).

- **Bezúhonnost** – dokládá se **výpisem rejstříku trestů** fyzické osoby, u právnických osob se dokládá výpisem z rejstříku trestů pro všechny jednatele společnosti a zároveň výpis z rejstříku trestů pro právnickou osobu. Po dodání veškerých podkladů zajistí výpisy z rejstříku trestů SÚJB.

- **Doklad o ustanovení osoby zajišťující radiační ochranu registranta** a její písemný souhlas s ustanovením.

- **Dokumentaci pro registrovanou činnost** (§ 65 odst. 1 VRO)

► protokol přijímací zkoušky nebo poslední zkoušky dlouhodobé stability všech RTG zařízení,

► doklad o absolvování odborné přípravy osoby zajišťující radiační ochranu registranta (neověřená kopie dokladu o absolvování kurzu nebo kopie platného oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany na stomatologických pracovištích),
► údaje o zdrojích ionizujícího záření (příloha č. 16 VRO).

Osoba zajišťující radiační ochranu registranta je přítomna na pracovišti při snímkování pacientů a má potvrzení, že absolvovala 6hodinový **vzdělávací kurz** (§ 230 odst. 1 AZ). Pokud je ale osoba zajišťující radiační ochranu registranta držitelem platného oprávnění k vykonávání soustavného dohledu nad dodržováním požadavků radiační ochrany na stomatologických pracovištích podle SAZ, je povinna splnit požadavky na odbornou přípravu, tj. **absolvování vzdělávacího kurzu** do konce doby platnosti oprávnění, nejpozději však do 31. 12. 2021 (§ 231 AZ). Je tedy vhodné, aby vzdělávací kurz absolvoval radiační pracovník, který obsluhuje výše uvedené rentgenové zařízení. Tuto činnost nelze zajistit externím pracovníkem.

Odborná příprava osoby zajišťující radiační ochranu registranta spočívá v absolvování vzdělávacího kurzu v délce 6 hodin vyučovacího času u osoby, která má k této činnosti povolení SÚJB. Vzdělávací kurzy osob zajišťující radiační ochranu registranta pak musí být opakovány každých 5 let (§ 20 VZOZ), nejsou ukončovány žádnou zkouškou.

Povinnosti osoby zajišťující radiační ochranu registranta jsou uvedeny v § 63 VRO.

Aktuálně pořádané kurzy naleznete na stránkách SÚJB:

https://www.sujb.cz/aplikace/radon/?table=tab_e&search=1&R=1&licence=5

POVINNOSTI REGISTRANTA

- Zajistit provedení přijímací zkoušky zdroje ionizujícího záření před uvedením zdroje do provozu.
- Zajistit provádění zkoušky dlouhodobé stability zdroje ionizujícího záření, a to s četností nejméně jednou za dobu 12 měsíců pro CBCT a nejméně jednou za 36 měsíců pro ostatní zubní rentgenová zařízení (§ 29 odst. 1 písm. a) VRO). Tyto zkoušky mohou provádět pouze osoby, které mají povolení SÚJB k provádění této činnosti.
- Zajistit provádění zkoušek provozní stálosti zdravotnickým pracovníkem, který v klinické praxi zdroj ionizujícího záření používá (§ 32 odst. 1 písm. b) VRO). Provádět je může radiační pracovník (například lékař, radiologický asistent). Provádět je nemohou externí osoby, které na pracovišti běžně nepracují.
- Vést evidenci zdrojů (§ 38, § 39 VRO) a následně zasílat do 1 měsíce na SÚJB údaje

o zdrojích ionizujícího záření (při nákupu, vyřazení z provozu, prodeji, likvidaci...).

- Po dobu 10 let uchovávat záznamy umožňující zpětné posouzení ozáření pacienta.
- Informování a průběžné vzdělávání radiačních pracovníků dle § 50 VRO.
- Další požadavky na postupy pro zajištění radiační ochrany registrantem dle bodu 1, 2 a 3 přílohy č. 20 VRO.

KONTROLNÍ ČINNOST SÚJB

Na všech pracovištích, kde se nakládá se zdroji ionizujícího záření, tj. i v oblasti zubní radiodiagnostiky, provádí SÚJB kontroly nad dodržováním požadavků AZ a jeho prováděcích předpisů.

Na stomatologických pracovištích provede SÚJB každoročně přibližně 150 kontrol. V období roku 2010–2018 bylo na základě provedených kontrol pokutováno

29 subjektů, přibližně se jedná o 3 případy ročně. Průměrná částka udělené pokuty činila 8000 Kč. V šesti případech byly pokuty uděleny za činnost bez povolení k nakládání se zdroji ionizujícího záření, resp. za činnost bez platné registrace. V ostatních případech byla pokuta udělena za neprovedení zkoušek dlouhodobé stability v předepsaném termínu. Z žádného jiného důvodu nebyla pokuta v oblasti zubní radiodiagnostiky zatím udělena.

ZÁVĚR

Během uplynulých dvou let bylo v České republice zaregistrováno zatím cca 25 % subjektů podléhajících registraci používání zubních rentgenových zařízení. **Zbývajících 75 % musí být registrováno během následujících tří let, nejpozději do 31. 12. 2021.**

Registrace se provádí pouze 1x (jedna registrace = jedno IČO), **a to na používání všech typů zubních rentgenových zařízení.** Pokud registrant instaluje jakékoli další RTG zařízení (intraorální, panoramatické, CBCT), tuto skutečnost SÚJB pouze oznámí, nepodává další žádost o registraci.

Pokud registrant nehodlá dále vykonávat registrovanou činnost, oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu SÚJB a současně požádá o zrušení registrace.

Na stránkách SÚJB jsou připraveny veškeré formuláře a informace potřebné k vyřízení registrace:

<https://www.sujb.cz/radiacni-ochrana/formulare-a-dalsi-informace-o-spravnim-rizeni-povoleni-registraci-ohlaseni-hlaseni-dovozu-atd/>

Případné další informace o registracích poskytnou místně příslušná regionální centra SÚJB:

regionální centra	kontaktní osoby	telefon	e-mail
Praha	Mgr. P. Kostková	226 518 255	petra.kostkova@sujb.cz
Brno	Ing. L. Podešvová	515 902 783	lucie.podesvova@sujb.cz
Plzeň	Mgr. A. Svobodová	378 402 719	andrea.svobodova@sujb.cz
Ústí nad Labem	Bc. J. Volfová	417 662 715	jaroslava.volfova@sujb.cz
Hradec Králové	Ing. A. Kokšteinová	498 652 703	alena.koksteinova@sujb.cz
České Budějovice	Mgr. I. Macháčová	389 502 711	irena.machacova@sujb.cz
Ostrava	Mgr. J. Podešvová	555 302 726	jitka.podesvova@sujb.cz

SKUPINOVÉ PROFESNÍ POJIŠTĚNÍ

Agendu profesního pojištění na základě rámcové pojistné smlouvy uzavřené mezi ČSK a Kooperativou pojišťovnou, VIG, a. s., vedou:

- **Libuše Císařová**

út, st: 9.00–13.00 hod.

tel.: 234 709 629

- **Ing. Jolana Kunrtová**

po, čt: 13.00–16.00 hod.

tel.: 234 709 630

společný e-mail: profesnipojisteni@dent.cz

Informace a formuláře pro přihlášení k rámcové smlouvě:
www.dent.cz (Pro členy /Provozování zubní praxe)

Úhrada pojistného na rok 2019

Úhradu proveďte nejpozději do prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém byla smlouva uzavřena.

Způsob placení pojistného:

převodem na č. ú. 3655040277/0100,

VS – identifikační kód člena nebo rodné číslo,

KS – 3558.

Důležité upozornění:

Veškerou problematiku související s pojištěním profesní odpovědnosti dle Rámcové pojistné smlouvy řešte s Českou stomatologickou komorou.